

πρεσβ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΔΗΜ. ΤΑΤΣΗ

ΤΟ ΛΙΣΚΑΤΣΙ ΚΩΝΙΤΣΗΣ (Άσπροχώρι)

094953
AT

1985

ΤΟ ΛΙΣΚΑΤΣΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

(Ασημοχώρι)

πρεσβ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΔΗΜ. ΤΑΤΣΗ

ΤΟ ΛΙΣΚΑΤΣΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

(Ασημοχώρι)

1984

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ Αγρ. 28899
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 8/2/1993
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ. 398094953 ΤΑΤ

Ταχ. Σ. 100

Τό εξώφυλλο, τά σχέδια του κειμένου και οι φωτογραφίες είναι του Δημητρίου Γ. Γεωργάκη. Τά κοσμήματα, δουλεμένα ἐπίσης ἀπό τόν ἴδιο, είναι παρμένα ἀπό παλιές λισκατσίτικες φορεσιές και ἀπό τό τέμπλο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας.

Τέσσερα σχέδια φέρουν τήν υπογραφή του Μιχάλη N.
Τάτση.

Φωτοστοιχειοθεσία - Ἐκτύπωσις - Βιβλιοδεσία
«Βιβλιοδετική Μέλισσα»

Τηλ. Ἀσπροβάλτας: 0397 22-193

Θεσσαλονίκης: 031 731-552

Διεύθυνση συγγραφέα:

Πρεσβύτερος Διονύσιος Δημ. Τάτσης
44100 KONITSA

Τελέφωνο: 0655 - 22788

**Στό Θεοφάνη,
στό Γιάννη καί τήν Παρασκευή,
στή Γεωργία καί τή Χριστίνα.**

**Σέ τοῦτο τό βιβλίο ύπάρχουνε ιστορικά στοιχεῖα
γιά τό χωριό ΛΙΣΚΑΤΣΙ (Άσημοχώρι), περιγρά-
φονται, τό κατά δύναμη, οι ἐκκλησιές καί οι
όμορφιές του καί ἔξιστοροῦνται τά βάσανα καί
οι ποικίλες περιπέτειες τῆς ζωῆς τῶν βουνίσιων
ἀνθρώπων του.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
Πρόλογος	9
Κεφάλαιο Α' - Περιγραφή του Χωριού	11
Κεφάλαιο Β' - Ιστορικά στοιχεῖα	32
Κεφάλαιο Γ' - Οι έπτα έκκλησίες	48
Κεφάλαιο Δ' - Τό σχολεῖο	75
Κεφάλαιο Ε' - Ταξίδια καί Σύλλογοι	79
Έπιλογος	90
Βιβλιογραφικόν σημείωμα	92
Φωτογραφικό ἐπίμετρο	95

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ή ίδεα νά συγκεντρώσω όλα τά ιστορικά στοιχεῖα που
ἀναφέρονται στό χωριό μου, τό Λισκάτσι Κονίτσης
(σημ. 'Ασημοχώρι), μέ άπασχολοῦσε «ἐκ νεότητός μου».

Τό 1977 μέ τήν ἔκδοση τοῦ πολυγραφημένου περιοδι-
κοῦ «'Ασημοχώρι» ἔγινε τό πρῶτο βῆμα. Στίς σελίδες του
ἀποθησαυρίστηκαν πολύτιμες πληροφορίες καί παραδόσεις
που γιά τόν μελετητή τοῦ μέλλοντος θά εἶναι χρήσιμες.

Ή ιστορία τοῦ χωριοῦ μου ἔπρεπε νά γίνει βιβλίο. Πολ-
λοί μοῦ τό ζητοῦσαν ἐπίμονα καί μέ ἀνάγκασαν, μπορῶ νά
πω, ν' ἀναλάβω αὐτή τή δουλειά, που δέν ήταν καί τόσο εὔκο-
λη.

Τό λιγοστό ύλικό που συγκέντρωσα, τό ἐπεξεργάστηκα
μέ σεβασμό πρός τήν ιστορική ἀλήθεια, χαλιναγωγώντας τή
σφοδρή ἀγάπη που τρέφω γιά τό Λισκάτσι. Δέν ἐπέτρεψα
στό συναισθημα νά μέ παρασύρει σέ μονοπάτια φανταστικῶν
διηγήσεων καί παραδόσεων, παρουσιάζοντας τό μαῦρο
ἄσπρο. Αφήνω ὅμως σέ μερικά σημεῖα νά ἐκφράζεται, γιατί
διαφορετικά τό κείμενο θά ήταν στεγνό καί δύσπεπτο στόν
ἀναγνώστη. Ποτέ ὅμως σέ βάρος τῆς ιστορίας.

Καθώς ἔγραφα, ὁ νοῦς μου συγκινημένος ἀπό τό χθές
φτερούγιζε στούς σημερινούς νέους τοῦ χωριοῦ, σ' αὐτούς
που πρέπει ν' ἀγαπήσουν τό Λισκάτσι περισσότερο ἀπό μένα
καί ὅλους τούς μεγαλύτερούς μου, γιατί ἐμεῖς γεννημένοι σ'
αὐτό ζυμωθήκαμε μέ τό χῶμα του καί τό νερό του καί δέν
λησμονοῦμε. Τά παιδιά μας ὅμως θά τό ἀγαπήσουν ἀπό «δει-

τερο χέρι», μέ τή δική μας βοήθεια: Τά θερμά λόγια καί τά γραπτά.

”Αμποτε τό βιβλίο τοῦτο νά βοηθήσει σ’ αὐτό τό δύσκολο ἔργο!

‘Η συμβολή του φίλου καί χωριανοῦ Δημητρίου Γ.’ Γεωργάκη στήν καλλιτεχνική ἐμφάνιση τοῦ βιβλίου ἦταν μεγάλη. Πρόθυμα ἀνέλαβε νά φιλοτεχνήσει τά σχέδια καί νά φωτογραφήσει ὅ,τι ἦταν χρήσιμο γιά τό βιβλίο. Τόν εὐχαριστῶ καί ἀπό τούτη τή θέση.

Λισκάτσι, καλοκαίρι '84
πρεσβ. δ.δ.τ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

"Ενα Γραμμοχώρι.

Τό Λισκάτσι είναι ένα μικρό χωριό της έπαρχίας Κονίτσης, στήν περιοχή του Γράμμου, χτισμένο στίς ύπώρειες του Γκόλιου. Οι χαρτογράφοι τίς περισσότερες φορές τόξευνοῦν. Καί είναι φυσικό, ἀφοῦ ἔχουν σάν κριτήριο τόν πληθυσμό ένός χωριοῦ. "Ετσι τούς ξεφεύγει καί δέν τό σημειώνουν μέ μιά κουκκίδα.

Η περιοχή ἔγινε γνωστή στους νεοέλληνες ἀπό τίς μάχες πού διαδραματίστηκαν κατά τόν ἀδελφοκτόνο πόλεμο τοῦ 1948-49. Ο Γράμμος κυριαρχεῖ στό βορειότερο ἄκρο τοῦ νομοῦ Ἰωαννίνων καί ἔχει ύψομετρο 2.520 μ. Οι γυμνές κορυφές του μόνο τούς θερινούς μῆνες μένουν ἀκάλυπτες ἀπό χιόνι. Τότε χιλιάδες πρόβατα ἀνεβαίνουν στά ἐκτεταμένα βοσκοτόπια.

Τό Γκόλιο ἐπίσης είναι βουνό μέ 1.940 μ, στήν Ἑλληνοαλβανική μεθόριο. Η γυμνή κορυφογραμμή ἀνήκει στή Βούρμπιανη, τήν Πυρσόγιαννη καί τό Λισκάτσι, ἐνῶ μικρό τμῆμα περιήλθε στήν Ἀλβανία. Τό ὄνομα τοῦ βουνοῦ ὀφείλεται στή γυμνή κορυφή του¹.

1. Ο X.N. Ρεμπέλης γράφει ὅτι ἡ λέξη Γκόλιο είναι σλαβική καί σημαίνει γυμνό. Βλέπε «Κονιτσιώτικα», 1953, σελ. 261.

Καθώς άνηφορίζει τό αύτοκίνητο, μετά τήν Πυρσόγιαννη και τή Βούρμπιανη, φαίνονται τά μακρύτερα χωριά, ἐνῷ τό Λισκάτσι ἀποκαλύπτεται μόνο σάν φτάσεις ἐκεῖ. Μετά ἀπό τή διακλάδωση τῆς Ὁξυᾶς βλέπεις τό Τούρνοβο (σημ. Γοργοπόταμος) και τίς Χιονάδες, μέ τόν ἀφέντη ἈιΘανάση στητό πάνω στό βράχο νά δεσπόζῃ στό μεσαῖο μαχαλά. Τό Πληκάτι είναι πιό πάνω ἀπό τό Τούρνοβο, δέν φαίνεται. Είναι γνωστό κυρίως ἀπό τή θαυματουργό εἰκόνα τῆς Παναγίας. Ἐκεῖ, στίς 16 Φεβρουαρίου, ἀνεβαίνουν πολλοί προσκυνητές ἀπό τά γύρω χωριά. Ἡ Παναγία ἡ Πληκαδίτισσα είναι ἡ προστάτις τῶν Γραμμοχωρίων².

Τό Λισκάτσι προβάλλει μετά τή στροφή τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ξαφνικά και ἀπροειδοποίητα. Είναι πνιγμένο στό πράσινο. Μετά τό «λάκκο τό μικρό» και τό «Μπουρδούκα» βρίσκεσαι στό μεσοχώρι.

Ἡ ἀπόσταση ἀπό τήν Κόνιτσα είναι περί τά 40 χιλιόμετρα, μιά ὥρα μέ τό αύτοκίνητο. Τό ταξίδι δέν είναι κουραστικό, παρόλο πού ἡ ἀσφαλτος δέν ἔχει φτάσει ἀκόμη μέχρι ἐκεῖ. Ἡ διαδρομή είναι εὐχάριστη, γιατί οἱ ὅγκοι τῶν βουνῶν και οἱ παραπόταμοι τοῦ Σαραντάπορου δίνουν ὅμορφες εἰκόνες στόν ταξιδευτή.

Ο πληθυσμός τοῦ Λισκατσιοῦ, ὅπως και ὅλων τῶν χωριῶν τῆς ἐπαρχίας, ἔχει ἐλαττωθεῖ ἐπικίνδυνα. Τώρα πιά δέν μποροῦμε νά μιλᾶμε γιά ἑκατοντάδες ἀνθρώπους. Αύτό είναι παλιά δόξα. Οἱ μόνιμοι κάτοικοι δέν ξεπερνοῦν τίς τρεῖς δεκάδες. Οἱ νέοι ἔφυγαν και οἱ ἐλπίδες κοντεύουν νά σβήσουν, καθώς πεθαίνουν και οἱ τελευταῖοι γερασμένοι ἀκρίτες.

Τό Λισκάτσι είναι γνωστό και σάν δασοχώρι. Ἐχει μεγάλο κοινοτικό δάσος πού ξεπερνάει τά 5.000 στρέμματα. Τά ἔλατα και τά πεῦκα κατεβαίνουν και αἰχμαλωτίζουν τά

2. Σχετικό ἄρθρο δημοσίευσα στήν ἐφημ. «Ἡπειρωτικόν Μέλλον» τῆς 5-7-1978.